

A mezőgazdasági kistermelők biztonsága és ösztönzése

Beszélgetés az adópolitika időszerű kérdéseiről
Dr. Petrik Istvánnal, a megyei tanács vb. pénzügyi osztályának vezetőjével

Új jogszabályok léptek érvénybe ez év január 1-től, amelyek gazdaságpolitikánkhoz szervesen kapcsolódnak, annak érvényesülését hatásosan előmozdítják, s általuk egyszerűbbé válik az államigazgatási eljárás is. Az adótelet — több lakossági adónemnél — több évre állapítják meg, így például a mezőgazdasági kistermelők tételes adóját, a kisiparosok és magánkereskedők (bizonyos körökben) általános jövedelemadó-átalányát, valamint az ebadót. Megváltozott a gépjármű-adóztatás korábbi rendszere is. Jelen időszakban az adóztatási feladatok összességéből kiemelkedik egy részterület, ez pedig a háztáji és kisipari gazdaságok adóztatása.

— Mi indokolja ezt a megkülönböztetett figyelmet?

— Kérdeztek dr. Petrik Istvántól, a megyei tanács vb. pénzügyi osztályának vezetőjétől.

— Igen sok embert foglalkoztat és közvetlenül érint ez a változás — kezdte a választ az osztályvezető —, mivel megyénkben több, mint 70 ezren foglalkoznak háztáji vagy kisipari gazdaságban termeléssel. E gazdaságok együttesen nagy erőforrást képeznek, amelynek kellő mértékű hasznosulása elsősorban népgazdasági érdek. Egy jellemző adat ennek bizonyítására: a kisiparosok a megye bruttó mezőgazdasági termelésének 45 százalékát produkálták az elmúlt öt évben. E tevékenység korábban alapvetően önálló jellege kezd egyre inkább jövedelemszerző szerepet betölteni, mivel ezt a folyamatot segíti társadalmi hasznosságának fokozottabb elismerése. Mindezt az adóztatásnál figyelembe kell venni. Arról se feledkezünk meg, hogy nemcsak mezőgazdasági főfoglalkozásuk, hanem munkások, alkalmazottak, értelmiségiek és nyugdíjasok is foglalkoznak mezőgazdasági termeléssel.

— Milyen általános kedvezmények vannak?

— Kedvező az adóztatás a saját munkára alapozott háztáji és kisipari gazdasági tevékenység esetén, míg ahol alkalmazottat foglalkoztatnak, természetesen ez nem érvényesül.

— Mik a legjellemzőbb változások?

— Az adóztatás új rendje több évre, tehát tartósan kívánja az adókötelezettséget megállapítani, vagyis úgy segíti a termelési célokat, hogy a termelési biztonságot növeli. Az indokolatlan, nem saját munkán alapuló jövedelemszerzést továbbra is megfelelő adóztatással indokolt megakadályozni.

— Melyek a legfontosabb tudnivalók?

— Igen lényeges az egységes elbírálás, vagyis: a mezőgazdasági tevékenységet folytatók mindegyike a háztáji és kisipari gazdaságok adóját fizeti. (Múlt év végéig az üvegházi, a melegágyi — ablakkeretes, műanyag fóliás stb. — zöldségkertészet általános jövedelemadóztatás alá esett, amely kedvezőtlen volt.) A korábbi jogszabály elkülönítetten adóztatta a tsz-tagok háztáji és a 6 ezer négyzetméter területet meg nem haladó egyéni gazdaságokat. Ettől az évtől kezdődően ez is egységes elbírálás alá esik. Ebben az esetben megszűnik az aranykorona szerinti differenciálás, mely az üzemintézet is egyszerűbbé teszi. Az adóteletek e változás miatt nem emelkednek. Természetesen a 6 ezer négyzetméternél nagyobb terület esetén továbbra is művelési ág és aranykorona-érték szerint állapítják meg az adóteleteket.

— Akik háztáji, vagy illetményföldjüket nem maguk művelik, hanem átadták ezt a gazdaságoknak, s ennek ellenértékéért pénzt vagy terményt kapnak, azok milyen elbírálás alá esnek?

— Ők eddig levonásos jövedelemadót fizettek, mely kevesebb volt, mintha maguk művelték volna ezt a területet. Ezért a jogszabályváltozással az ő esetükben adóemelés következik be, pontosabban úgy kell adóznuk, mintha saját művelésükben lenne a föld. Ez így igazságos.

— A belterületen levő földeket is adóztatják?

— A korábbiaktól eltérően az adózás alá eső, vagyis mezőgazdaságilag művelt területet a kertművelési ágának megfelelően adóztatják. Belterületen az fizet, akinek a művelésében levő földterület 800 négyzetméternél nagyobb. A cél világos: a belterületi földeket kertként, szőlő-, vagy gyümölcsösöként hasznosítsák, és ne egyéb módon.

— Mi az eljárás abban az esetben, ha a belterületi föld nem alkalmas ilyen célra?

— A helyi tanácsok figyelmét felhívtuk arra, hogy amennyiben az intenzív kertművelés feltételei nincsenek meg, adjanak kedvezményt vagy teljes mentességet.

— Egyébként mikor élvez mentességet a föld használója a mezőgazdasági kistermelők adója alól?

— Mentességet élveznek háztáji gazdaságuk esetében azok, akiket a tsz. eltart, öregségi vagy munkaképtelenségi járadékban részesít. Tovább: akiknek a használatában levő földterület nem haladja meg az 1500 négyzetmétert, amennyiben ezen belül a szőlő, kert, gyümölcsös művelési ághoz tartozó terület együttesen a 800 négyzetmétert nem éri el. A belterületen telekadó (házhely) alá eső terület után háztáji adót nem kell fizetni. Ideiglenesen adómentességet lehet engedélyezni az újonnan telepített gyümölcsös, erdő és szőlőterület után meghatározott időtartamon belül; továbbá annak, aki tanácski kezelésben levő parlag földterületet vesz bérbe, s művel; illetve azon földterületre, amelyre zöldségtermesztésre szocialista szervezettel (tsz., AFESZ, MEK) termelési szerződést kötöttek.

— Az adó megállapítása minek figyelembevételével történik?

— Alapvetően a használt földterület és a lovak száma alapján. A jogszabály külön jövedelemadót is érvényesít a háztáji és kisipari gazdaságok földterületi jövedelemadója mellett abban az esetben, ha a mezőgazdasági termelési tevékenységből származó bevétel az átlagosnál lényegesen magasabb. Erre akkor kerül sor, ha a kedvezményekkel csökkentett árbevétel meghaladja az évi 150 ezer forintot. Hadd jegezzem meg: ez a korábbi (tavalyi) adóztatási szabályokhoz képest jóval kedvezőbb, valóban a többtermelésre ösztönöz.

— Az árbevételbe mit kell beleszámítani?

— Azt a bevételt, mely az adóvet megelőző évszázadban a növénytermesztésből, állattenyésztésből, tehát a mezőgazdasági tevékenységből keletkezett. A számításnál nem kell figyelembe venni a szarvasmarha- és tejártételekből származó bevételeket, valamint a gazdálkodással össze nem függő tevékenységből és nem áruladással származó jövedelmeket.

— Kell-e adóbejelentést tenni?

— Természetesen a bejelentési kötelezettség fennáll, ha a múlt évi adókövetésnél figyelembe vett feltételekben (terület, művelési ág) változás következett be. Külön hangsúlyozom azt, hogy azoknak is megváltoztak a feltételei, akiknek 1976-ban árbevételük elérte a 150 ezer forintot összehatárt.

— Felelőt adót kik fizetnek?

— Akik nem családtagot foglalkoztatnak, hanem idegen munkást alkalmaznak; illetőleg bejelentési kötelezettségüknek nem, vagy késedelmesen tesznek eleget, azok adóját felelelnek. A külön jövedelmi adót is felelelnek 30 százalékkal.

— Mit kell tudni az adókedvezményekről?

— Adókedvezmény illeti meg a háztáji és kisipari gazdaság használóját 600 négyzetmétert meghaladó földterületén, ha mezőgazdasági szakszervezetnek vagy szakszopornak tagja, feltéve, ha idegen munkást rendszeresen nem foglalkoztat és a közgyűlés határozatában foglalt egyéb kötelezettségeknek is eleget tesz. Kedvezményt kap továbbá a 65. évnél idősebb férfi és a 60. évét betöltött nő, ha mező- és erdőgazdasági termelőmunkából származó jövedelmén kívül más adóköteles jövedelme nincs, illetve nincs együtt adózó, munkaképes férfi családtagja. Kedvezmény jár a külön jövedelemadóból a közreműködő családtagok után a háztáji és kisipari gazdaság használójának. Kedvezményt adnak szőlőfelújítás esetén is. A nagyközsegekben, a közsegekben és a tanyán lakó az egy ló után járó adóösszeg 50 százalékát fizeti, ha legalább 6 ezer négyzetméter földterületet használ, és bérbe- vagy adóztatást rendszeresen nem végez.

— Az adóügyeket intéző tanácsai dolgozók hogyan látják el politikai közhangulatot is formáló hivatali munkájukat?

— Azok, akik a tanácsoknál adóügyekkel foglalkoznak, jól felkészültek, nagy többségükben megfelelő helyzetismerettel, tapasztalatokkal is rendelkeznek. Értik a megváltozott, módosított jogszabályok tartalmát, célját. Ennek sikeres megvalósulásához az érdekelt állampolgárok egyező magatartására is szükség van, továbbá arra, hogy az illetékes tanácsai szakigazgatási szervek megkapják a szükséges információkat az adózóktól, az AFESZ-ektől és a felvásárló szervektől, mégpedig időben, mivel az adók helyes megállapításához és különösen az adókedvezmények megadásához szükségesek. Az adóügyek intézésénél is törekszünk a gyorsaságra, és pontosságra, ugyanakkor minden esetben megadjuk a szükséges felvilágosítást azok számára, akik egy-egy részletkérdésben nem tudnak kellően eligazodni — fejezte be nyilatkozatát dr. Petrik István.

Bálint Gyula

A hivatali és a kommunális munka is népgazdasági célokat szolgál

Dr. Németh Lajos pártnap előadása Csongrádon

A városi tanács s az irányítása alá tartozó intézmények, vállalatok dolgozói előtt mondott pártnap előadást tartott este dr. Németh Lajos, a megyei pártbizottság titkára Csongrádon, a városi tanács ház nagyeremében.

Előadásának első részében időszerű gazdaságpolitikai kérdésekről beszélt. Párhuzamosan vont helyzetünk, valamint a világhelyzet alakulásának főbb jellemzői között. Vitába szállt azokkal, akik úgy vélik, hogy nálunk túl gyakran foglalkozik a politikai és az állami vezetés, valamint a sajtó is a gazdasági kérdésekkel. Utalt arra, hogy ez a kérdés, a gazdasági élet időszerű problémái még sokkal többet foglalkoztatják a tőkés világot, annak vezetőit, sajtóját, mint ami nálunk tapasztalható. Csak hogy ott infláció, pénzügyi és nyersanyagválság, energiaválság, értékesítési nehézségek, foglalkoztatási gondok híreit zúdítják a emberekre a tömegkommunikációs eszközök. És az ilyen államok polgára akarva-akaratlanul odafigyel.

Mégpedig idegesen, nyugtalanul, mert számára ez a gazdasági információ egyre több kellemetlenséget tartalmaz. Közvetlenül és negatív módon érinti. Tényekkel, adatokkal bizonyította az előadó, hogy merőben más a helyzet nálunk és általában a szocialista országokban. Ismertette az ötödik ötéves terv első évében elért eredményeket népgazdaságunk különböző ágazataiban, az iparban, a mezőgazdaságban, a közlekedésben. Vannak gondjaink, vannak megoldatlan problémák, de tény, hogy országunk dinamikus fejlődik, termelési feljebb lépés, az alapjában pedig rendben van.

Felsorolta dr. Németh Lajos azokat a főbb célokat, feladatokat, amelyeket a gazdasági élet különböző területein, így megyénkben is meg kell valósítanunk ahhoz, hogy céljainkat elérhessük. Említést tett arról, hogy tavaly — noha egészében jó irányban haladt a népgazdaság — nem minden alakult a terveknek megfelelően. Ezért is szükséges világosan látnunk ezekben a kérdésekben, és ebben az évben jobb munkával, eszközeink, az idő jobb kihasználásával megvalósítani, amit ötödik ötéves tervünk első két évére terveztünk.

A konkrét gazdasági téma, a termelés, az árak, a bérek kérdése nem választható el azokról a területektől sem, amelyek dolgozói, vezetői nem közvetlenül a gazdasági építőmunka első vonalában tevékenykednek. A tanácsapparátus és a tanácsai vállalatok, valamint más intézmények, hivatalok, ahol a dolgozók ügyeit intézik — az OTP-től az Állami Biztosítótól, az áramszolgáltató díjbeszedő kirendeltségéig mindenütt — hatással lehetnek a gazdaságra, a termelés menetére.

A tanácsai, hivatali tevékenység mindenben érezteti hatását. A hivatalokban, kommunális vállalatoknál dolgozók elsősorban azzal valhatnak céljaink segítőivé, ha a párt és a kormány 1977-re szóló gazdasági és egyéb célkitűzéseit megfelelően alkalmazzák saját területeikben és a napi, gyakorlati munkájukban is.

Fontos követelmény, hogy az életszínvonal emelését, az élet és munkakörülmények javítását szolgáló elképzeléseik minden városban, községben helyileg is megvalósuljanak. Első feltétele en-

nek az összhang. Másik a feladatok szakszerű és politikai megközelítése a tanácsai, hivatali munka minden területén, a kommunális vállalati tevékenység minden feladatánál.

A tanácsai és a kommunális vállalati munka a fokozódó követelmények, a bonyolultabb feladatok és nem egyszer körülmények miatt egyre nagyobb szakszerűséget, hozzáértést, lelkiismeretességet, akaraterőt követel. A tanácsok, mint testületek, s azok apparátusai, mint végrehajtó szervek és a kommunális vállalatok is egyre nagyobb felelősséggel bírnak városuk, községük fejlődéséért, az ott lakók élet- és munkakörülményeinek javításáért. Dinamikus fejlődésünk egyik közvetlen hatása az a növekvő igény, amely a lakosság részéről jelentkezik. Ennek az igénynek a felismerése, s a lehetőségekhez képest legjobb kielégítése, politikai kérdés, amely ennek megfelelő felkészültséggel, végrehajtást igényel az igazgatási-hatósági tevékenységben, az ügyintézésben: osztályvezetőtől az előadói, tanácsai vállalati igazgatótól a dolgozóig. A lakossági igények kielégítésében, a szolgáltatásban bekövetkezett bármilyen negatív jelenség gyengíti a dolgozók bizalmát.

Beszélt végül az előadó arról is, hogy a gazdasági életben sokat emlegetett hatékonyság, a munkaidő kihasználása érdekében sokat tehetnek a hivatalok, intézmények is, amelyek a dolgozók ügyeivel foglalkoznak. Ezekben a helyeken olyan munkarendre, olyan megoldásra kell törekedni, amelynek segítségével a lehető legkevesebb időt vonnak el a legfontosabbtól: a termelésben dolgozótól.

Nőkről — nőnap előtt

Most már könnyebb

— Ha fiatal koromban is ilyenek lettek volna a lehetőségek, mint most... — mondja Molnár Imréné, s kis gondolkodás után folytatja —, akkor biztos több évet számíthatnának majd a nyugdíjamhoz. A három gyerek mellett tíz évig nem tudtam dolgozni. Ott kellett hagynom a munkahelyet otthon kellett maradnom. Akkor még nem volt gyermekgondozási segély, és másképp nem tudtam megoldani a háztartást. Örülök, hogy a mai fiataloknak már könnyebb. Gyermekeimnél látom a legjobban, mennyivel más az életük, nincsenek olyan gondjaik, mint nekem voltak.

Nem panaszkodik Molnár Imréné. A szegedi Felszabadulás Termelőszövetkezet állatgondozója indulat nélkül eleventi fel a küzdelmes fiatal éveit, és boldogan beszél napjainkról. Amikor a gyerekeiről szól, mondatai egész másképp csengenek a szeretet, a még-mindig-féltés érzéséről.

Molnárék Baktóban szép nagy családi házat építettek, most már csak ketten laknak ott, két fiuk megnősült, lányuk férjhez ment. Így íresnek érzik a szobákat, igaz, a gyerekek nem mentek messzire, Szegeden maradtak, de mégis távol kerültek a családi tűzhelytől. Azért mindig szánik időt, hogy valamelyik gyerekekhez elmenjen. Erre mindig jut egy-két óra.

— Hajnalban fél 3-kor kelek. A borjűvelő közel van hozzánk. A Ladával pillanatok alatt ott vagyunk. Fér-

sokat segített a férjem, de míg a gyerekeket neveltem, nagyon éreztem a második műszakot. Igaz, a férjemet a konyhába nem engedtem be, az is nagy könnyebbség volt, hogy a jószágokkal ő foglalkozott. A háztájiban már együtt kapáltunk. Azt még egy asszony sem mondhatja örömmel, hogy otthon nem kell főzni. Olyan munkahely még nincs, ahonnan a vacsorát is haza lehetne vinni. Nehogy azt higgye, hogy én találtam ki, én vettem fel először ezt a gondot. A tévesz asszonyai között is többször esett már arról szó, hogy milyen jó lenne, ha este nem kellene otthon főzni.

Molnárné nőfelelős is. Így jól tudja, hiszen állandóan számon tartja, mint javul a lányok, asszonyok sorsa. Hányan tanulnak tovább, ki kapott segélyt, ki szorult támogatásra. Nemrég például a nöbizottság tagjaival sorra látogatta az idős nyugdíjasokat, és akkor arról döntöttek, hogy kit, miben segítsenek.

— Néhány évvel ezelőtt még nem volt öltözőnk, mosdónk, üzemi ebéd. Most már hűtőszekrény is van a munkahelyeken, és a kertészetbe autóbusszal viszi a dolgozókat. Állandóan szorgalmazza a tanulást. Én is idősebb fejjel szerettem a szakmunkás-bizonyítványt.

Végül is azt kérdeztem, mit kíván, mit szeretne. Azt válaszolta: „Most már csak jó egészséget!”

H. M.